

l-au avut aici studiile după antici ale lui Gheorghe Tattarescu, realizate în timpul pregătirii de la Roma și păstrate în arhiva Muzeului Tattarescu. Atât Tattarescu, cât și Aman, întemeietorii Școlii Superioare de Arte din București, au susținut importanța studierii anatomiei artistice, ce are la bază anatomia medicală, ca principala modalitate prin care artiștii puteau explora morfologia exterioară a corpului uman, puteau studia proporțiile acestuia sau aprofunda studiul fizionomiei personajelor reprezentate.

Alin Ciupală¹⁶ a încercat să reconstituie biografia și evoluția artistică a Nadiei Bulighin Grossman (1891–1930), pictoriță din perioada interbelică, mai puțin cunoscută astăzi publicului larg. Lucrările sale, unele expuse la Muzeul Național de Artă al României, au fost multă vreme ignorate chiar și de către specialiști. Fapt cu atât mai curios, a arătat Alin Ciupală, cu cât Nadia Bulighin Grossman poate fi considerată unul dintre puținii artiști români atrași de cubism, în condițiile în care formele artistice ale avangardei din România au fost îndreptate mai mult către suprarealism sau expresionism.

Dincolo de relativa lipsă de rigurozitate metodologică de care unii prezentatori au dat dovadă în analizele lor, conferința organizată de Departamentul de Istorie Antică, Arheologie și Istoria Artei al Facultății de Istorie din cadrul Universității din București a reprezentat un bun prilej de a cunoaște ultimele direcții de cercetare în studierea modului în care reprezentările corpului au fost folosite pentru creionarea identităților colective, etnice sau de gen, dar și pentru a transmite mesaje politice, interesând așadar nu doar pe istoricii de artă, ci și pe practicanții istoriei culturale.

Daniel Gicu

În contextul împlinirii a 80 de ani de la declanșarea operațiunii Barbarossa, respectiv atacarea de către Germania nazistă și aliații ei a Uniunii Sovietice pe 22 iunie 1941, Hotelul Marshal Garden din București a găzduit, pe 22 iunie 2021, lucrările conferinței științifice internaționale cu tema *22 iunie 1941 în istoria celui de-al doilea război mondial și 23 august 1944 în istoria relațiilor ruso-române*. Conferința a fost organizată de către Ambasada Federației Ruse în România și a fost onorată de prezența unor politologi, istorici și analiști de politică externă din România și Federația Rusă.

În deschiderea lucrărilor conferinței, Valery I. Kuzmin, ambasadorul Federației Ruse în România, a adresat participanților un cuvânt de salut și a subliniat că această conferință se desfășoară în chiar ziua împlinirii a 80 de ani de la începutul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, care este marcată în Rusia ca *Ziua Memoriei și Durerii*. Diplomatul rus a menționat că războiul în timpul căruia au murit peste 27 de milioane de cetățeni ai URSS a lăsat urme grele, de neșters, în istoria aproapei fiecărei familii ruse.

¹⁶ Titlul prezentării sale a fost *Nadia Bulighin Grossman (1891–1930) – an artist from Between Wars Romania, on the cubist traces of body's transformation*.

Mihail Deliaghin, directorul Institutului pentru Problemele Globalizării din Federația Rusă, a vorbit despre depășirea fobiilor istorice și a stereotipurilor antiștiințifice ca despre o cale spre însănătoșirea relațiilor internaționale contemporane, inclusiv a relațiilor ruso-române. „Se depun eforturi pentru a diminua rolul Uniunii Sovietice în victoria asupra nazismului și, prin urmare, pentru a umili importanța Rusiei de astăzi ca moștenitor al URSS. [...] De aceea, rescrierea istoriei câștigă amploare și este stimulată de multe forțe din afara continentului european, care se străduiesc ca țările europene să-și piardă capacitatea de a se înțelege, să piardă posibilitatea de a interacționa și, prin urmare, să se transforme din subiecții procesului istoric în obiectul lui”, a menționat politologul Mihail Deliaghin.

Dr. Constantin Corneanu, președintele Consiliului Director al Asociației Europene de Studii Geopolitice și Strategice „Gheorghe I. Brătianu”, a subliniat în comunicarea sa intitulată *România între Acordul de la München și declanșarea Operațiunii Barbarossa*, că elitele Marii Britanii și ale Franței poartă o responsabilitate istorică pentru încheierea Acordului de la München care a însemnat sacrificarea Cehoslovaciei. „Interesele geopolitice ale Marii Britanii referitoare la împiedicarea existenței unei hegemonii germane asupra continentului european, precum și dorința ca un posibil război să se petreacă în Est, cu implicarea URSS, au favorizat atacul din 22 iunie 1941. Opțiunea României de a participa la operațiunea Barbarossa s-a aflat în legătură cu evenimentele din 26–28 iunie 1940, respectiv pierderea Basarabiei, Bucovinei de Nord și a Ținutului Herța, precum și cu percepția unei amenințări strategice permanente din partea Uniunii Sovietice”, a menționat istoricul Constantin Corneanu.

Prof. dr. Nicolae Iuga, de la Institutul de Filosofie al Academiei Române, a vorbit, în comunicarea sa, intitulată *Argumentele naziste pentru invadarea URSS în actualitate*, despre asemănarea modului în care Hitler a motivat acțiunile sale antisovietice cu retorica rusofobă de astăzi. Despre rolul Procesului de la Nürnberg în contracararea încercărilor de a rescrie istoria a vorbit, în mesajul său video, de la Moscova, Alla Yastrebova, șefa Catedrei de teorie și istorie a statului și dreptului a Academiei Diplomatice a Ministerului de Externe rus, de asemenea, invitat special. Potrivit acesteia, scopul falsificării istoriei este de a denatura ordinea juridică internațională postbelică. Datorită procesului de la Nürnberg, s-a format justiția penală internațională, care este utilizată astăzi în practica Națiunilor Unite, au fost stabilite corpul delict și lista crimelor de război și inevitabilitatea responsabilității pentru persoanele care comit astfel de infracțiuni. Pe baza logicii deciziilor Tribunalului, reabilitarea foștilor membri ai SS și recunoașterea lor ca veterani de război – adică ceea ce are loc, astăzi, într-o serie de țări din Uniunea Europeană – înseamnă solidarizarea cu crimele naziste, a subliniat Alla Yastrebova.

Istoricul și diplomatul dr. Vasile Buga, expert asociat al Asociației Europene de Studii Geopolitice și Strategice „Gheorghe I. Brătianu”, a subliniat importanța reflectării obiective a evenimentelor istorice, considerată a fi o cale spre întărirea încrederii reciproce în relațiile româno-ruse. Solidarizându-se cu academicianul rus

Aleksandr Ciubarian, el a afirmat că este necesară o depolitizare a științei istorice, care nu trebuie pusă în slujba politicii și a chemat la continuarea dialogului științific româno-rus.

Un alt invitat special, dr. Miroslav Morozov, de la Institutul Academic de Istorie al Federației Ruse, și-a dedicat intervenția teatrului de operațiuni militare de la Marea Neagră în perioada 1941–1944 și factorului românesc în acesta. Sarcina principală a flotei române, dar care a intrat sub comanda misiunii navale germane la Constanța, a fost asigurarea transportului petrolului românesc către țările Axei, care a fost îngreunată de slăbiciunea flotei române și de gradul insuficient de pregătire a personalului român, încercându-se rezolvarea ambelor probleme prin creșterea ponderii navelor germane pentru paza convoaielor petroliere și a personalului militar german. În ciuda acestui fapt, Flota sovietică a Mării Negre – submarinele și aviația ei au provocat mari daune părții germano-române, făcând transportul petrolului pe mare în general ineficient.

În comunicarea intitulată *Efectele economice ale celui de-al doilea război mondial. România postbelică*, analistul economic dr. Petrișor Peiu a arătat, în special, pe bază de cifre, că așa-numita prosperitatea economică a României în perioada interbelică este un mit și a explicat cauzele greutăților economice din acea epocă.

Despre cele petrecute în Crimeea în perioada 1941–1944, precum și despre mișcarea de partizani din anii 1943–1944 a relatat, în regim on-line, istoricul dr. Tatiana Malyutina, profesor al Universității de Științe Pedagogice din Voronej. Totodată, a susținut o comunicare și președintele Centrului „Issachar”, dr. Bogdan Alexandru Duca, ce a vorbit despre atitudinea patriotică a Bisericii Ortodoxe Ruse, din prima zi a agresiunii, în toți anii de război (Biserică foarte mult obidită și oprimită de puterea sovietică), condamnând agresiunea Germaniei naziste și incluzând-o în contextul istoriei ruse. Președintele „Evo România”, Sergiu Mihalcea, a vorbit despre războiul psihologic purtat în lumea de astăzi, despre natura paradoxală a relațiilor dintre Germania și Rusia de-a lungul istoriei, despre reconcilierea istorică a popoarelor după exemplul Germaniei și al Franței, despre rolul diplomației pentru a asigura securitatea în Europa și pentru a face relațiile viitoare dintre țări pragmatice.

Lecțiile de actualitate ale victoriei și păcii care a urmat a fost titlul comunicării jurnalistului și analistului de politică externă Corneliu Vlad. „În marea dezbatere planetară despre chipul lumii de mâine, președintele Putin nu se raportează, ca multe din analizele ce se fac în Occident, la destructurarea geopolitică planetară din 1989–1991, ci tocmai la momentul încheierii celui de-al doilea război mondial, adică la conlucrarea și la înțelegerile la care s-a ajuns atunci între marile puteri aliate învingătoare. Președintele Putin pornește de la ideea că acest sistem al relațiilor internaționale trebuie păstrat și îmbunătățit, căci datorită lui, în cele peste trei sferturi de veac ale perioadei postbelice, omenirea a putut evita mari conflicte armate, confruntări de forță pentru construirea unor noi ierarhii globale”, consideră Corneliu Vlad.

Radu Ștefan Vergatti, membru al Academiei Oamenilor de Știință din România și director onorific al Centrului de Cercetări Științifice și Internaționale „Dumitru Stăniloae”, a vorbit despre erorile conducerii Germaniei în politica internațională dintre anii 1918–1941, iar Ștefan Rădulescu, doctorand al Facultății de Istorie a Universității din București, despre importanța actului din 23 August 1944 în desfășurarea celui de-al doilea război mondial.

Oaspetele din Lituania, Jurijus Trakšelis, de la Institutul de Patrimoniu Militar (Vilnius), a povestit despre eroii Frontului de Nord-Vest în monumentele și memorialele din statele baltice și despre laborioasa activitate pentru perpetuarea memoriei celor căzuți în timpul apărării patriei și al eliberării țărilor europene de sub nazism în cadrul proiectului *Cartea memoriei. Europa*, care este realizat de Fundația Veteranilor Serviciului Diplomatic, cu participarea Institutului Patrimoniului Militar din Lituania, ca răspuns la inițiativa Consiliului Federației al Adunării Federale a Federației Ruse din 20 mai 2020, adresată parlamentelor statelor și popoarelor străine din lume pentru a recunoaște Victoria asupra nazismului ca patrimoniu mondial al umanității, iar monumentele luptătorilor împotriva fascismului din toate țările ca memorial comun. Jurijus Trakšelis a prezentat, de asemenea, cel de-al șaptelea volum, publicat în mai 2021 și dedicat înmormântărilor militare sovietice din România.

Constantin Corneanu